

**Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського**

I НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
**«СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКИ ЄС:
ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ТА МЕХАНІЗМИ
РЕАЛІЗАЦІЇ»**

21-22 березня 2024 року

м. Кривий Ріг

УДК 339.9:338.2

Стратегії та політики ЄС: інституційна структура та механізми реалізації: матеріали I науково-практичної конференції (21-22 березня 2024 року) – Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2024. 304 с.

Члени оргкомітету конференції:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор, в.о. ректора Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Кожухова Т.В. – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та розвитку Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Горіна Г.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та туризму Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Бочарова Ю.Г. – д.е.н., професор, професор кафедри економіки та туризму Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Координатор конференції:

Бочарова Ю.Г. – д.е.н., професор, професор кафедри економіки та туризму Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Матеріали конференції висвітлюють питання, пов'язані з інституційною структурою та механізмами реалізації стратегій та політик ЄС.

Матеріали конференції рекомендуються викладачам і студентам закладів вищої освіти, науковцям, аспірантам, докторантам і практикам.

Науково-практичну конференцію проведено за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах реалізації проєкту «Європейські цінності: сталий розвиток, економічна безпека та цивілізаційні імперативи» 101127413 — EVSDESCI (програма Еразмус+ напрям Жан Моне).

Погляди та думки, висловлені в публікаціях, належать виключно авторам і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (ЕАСЕА). Ані Європейський Союз, ані ЕАСЕА не несуть за них відповідальності.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Погляди, висловлені в публікаціях, є позицією авторів. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції та їх наукові керівники.

©ДонНУЕТ
імені Михайла Туган-Барановського, 2024
© Автори тез, 2024

межах своєї компетенції союз вживає заходів, щодо координації зайнятості та забезпечення рівних прав, залучення до суспільства людей з інвалідністю та бореться з гендерною нерівністю. Результатами провадження соціальної політики ЄС є успішна реалізація проектів та позитивні показники, які часом перевищують встановлений очікуваний результат.

Список використаних джерел:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський союз та Договору про функціонування Європейського союзу. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU10267> (дата звернення: 10.03.2024).
2. Офіційний сайт European Parliament URL: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.10.1.html. (дата звернення: 10.03.2024).
3. Європейський соціальний саміт у Порту визначив головні цілі ЄС до 2030 року. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/742660-amp.html> (дата звернення: 05.03.2024).
4. Єрмоленко Г. Економіка єврозони увійшла у технічну рецесію. *ГМК Center*. *ГМК*. URL: <https://gmk.center/ua/news/ekonomika-ievrozoni-vvijnshla-v-tehnicnu-recesiju/> (дата звернення: 05.03.2024).
5. Accessibility Monitoring. AccessibleEU. URL: https://accessible-eu-centre.ec.europa.eu/accessibility-monitoring-0_en (дата звернення: 10.03.2024).
6. Найкращі показники працевлаштування осіб з інвалідністю у країнах ЄС, де немає квот. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3703062-najkrasi-pokazniki-pracevlastuvanna-osib-z-invalidnistu-u-krainah-es-de-nemae-kvot-ekspert.html> (дата звернення: 05.03.2024).
7. Gender equality strategy. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_en (дата звернення: 05.03.2024).

Мацука В.М., к.е.н., доцент

Маріупольський державний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЄС

Рушійні технології Четвертої промислової революції глибоко проникли в економіку та промисловість, надаючи безпрецедентного значення цифровому простору, який будує нову структуру світової політики. Штучний інтелект, великі дані та здатність створювати технологічні платформи для широкомасштабного використання починають визначати національну міць країни [4]. Штучний інтелект у 21 столітті стане основним рушієм економічного зростання та підвищення продуктивності, а також сприятиме стійкості та життєздатності галузі [1, с.11]. Освоєння сучасної технології та впровадження її у виробництво означає величезні економічні вигоди та лідерство у світовій системі розподілу праці.

Сьогодні ЄС міцно займає лідируючі позиції у світовій технологічній гонці та першим почав розробляти глобальну політику штучного інтелекту для держав-членів ЄС.

На сьогоднішній день 19 держав-членів ЄС і Норвегія прийняли національні стратегії штучного інтелекту: Фінляндія (2017); Німеччина, Франція, Швеція (2018); Данія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Португалія, Словаччина, Чехія, Естонія (2019); Болгарія, Угорщина, Іспанія, Італія, Латвія, Норвегія, Польща (2020); Австрія, Бельгія, Греція, Ірландія, Кіпр, Румунія, Словенія, Хорватія (у розробці).

Національні стратегії в європейських країнах відрізняються за стратегічним підходом, рівнем деталізації пропонованих дій та галузевою спрямованістю. Стратегії мають багато концептуальних форм, починаючи від загальних політичних стратегій високого рівня, що охоплюють багато різних політичних заходів, до операційних стратегій із конкретними діями та виділеним бюджетним фінансуванням.

Внутрішня політика також відрізняється щодо пріоритетних напрямів. Деякі країни, такі як Мальта та Словаччина, прийняли горизонтальний підхід, не визначивши конкретних пріоритетних секторів для впровадження технологій штучного інтелекту. Франція зосереджується на секторах економіки, які мають високий потенціал зростання або пропонують конкурентні переваги. Сектори економіки, які найчастіше розглядаються в національних стратегіях штучного інтелекту, це виробництво, охорона здоров'я, сільське господарство, державне управління, транспорт, логістика, освіта та енергетика.

Незважаючи на відмінності в політичних підходах до штучного інтелекту, обраних європейськими країнами, існує стратегічне бачення розвитку двох розширених напрямів створення та впровадження штучного інтелекту в Європі:

– «Екосистема досконалості» – розвиток державно-приватного партнерства, мобілізація ресурсів та формування системи стимулів по всьому ланцюжку створення вартості, від досліджень та інновацій до впровадження рішень на основі штучного інтелекту малими та середніми підприємствами;

– «Екосистема довіри» – формування європейської нормативно-правової бази, етичних принципів, визначення основних ризиків і критичних областей, а також визначення базових принципів гарантування безпеки у сфері штучного інтелекту.

Технологічні інвестиції. У рамках цього напрямку планується залучити кошти ЄС для прискорення державних і приватних інвестицій у технології штучного інтелекту через низку програм, зокрема Digital Europe, Horizon Europe, Recovery and Resilience Facility, RRF.

Виходячи з цих доказів, європейська політика штучного інтелекту спрямована на поєднання інструментів інвестування на рівні ЄС, держав-членів і приватного сектору, щоб максимізувати вплив розробки та впровадження штучного інтелекту на європейську економіку.

Створення умов для науково-технічного розвитку. Цей напрямок включає три блоки.

1. Створення структури управління та координація спільних дій. Організаційне ядро на рівні ЄС.

Спеціалізовані та експертні онлайн-платформи відіграють важливу роль у координації зусиль, оцінці та обміні найбільш успішним досвідом.

Щоб залучити ширше коло зацікавлених сторін до питань штучного інтелекту, AI Alliance є онлайн-форумом, який об'єднує понад 4000 членів з усього світу, які представляють наукові кола, бізнес, громадянське суспільство та політиків.

Організаційні зусилля на рівні ЄС також відображаються на рівні держав-членів. Багато країн створюють національні мережі штучного інтелекту, наприклад проєкт Німецького цифрового центру та Нідерландський альянс штучного інтелекту.

2. Обмін інформацією на основі спільних етичних і правових принципів. Політика ЄС щодо штучного інтелекту спрямована на створення єдиного європейського простору для безперервного транскордонного обміну даними.

3. Розвиток критичних IT-інфраструктур. IT-інфраструктура забезпечує технічну основу, необхідну для штучного інтелекту для створення додаткової вартості. Одним із флагманських напрямків проєкту є нейроморфна технологія, де ведуться дослідження та розробка нових архітектур чіпів для штучного інтелекту.

Підтримка в розробці та впровадженні. Основою європейської системи підтримки всього ланцюга від досліджень і розробок до впровадження технологій штучного інтелекту є сприяння державно-приватному партнерству через низку спеціалізованих структур. Європейське партнерство зі штучного інтелекту, даних і робототехніки займає особливе місце в цьому процесі. Його головна мета – забезпечити європейський суверенітет у створенні та розгортанні надійних і безпечних технологій штучного інтелекту до 2030 року.

Формування освітньо-нормативного середовища. Як відзначають багато експертів, суттєвою перешкодою для розвитку технології штучного інтелекту є те, що значна частина населення працездатного віку не володіє необхідними знаннями та навичками. Останні дані показують, що 45% європейських компаній вважають брак навичок наявних співробітників головною перешкодою для впровадження штучного інтелекту, а 57% компаній вказують на те, що важко найняти нових співробітників з навичками, необхідними в секторі штучного інтелекту [2, с.11]. У той же час, для повного використання переваг технології необхідне поглиблене навчання співробітників у сфері штучного інтелекту [3, с.186].

У зв'язку з цим Європейська комісія розробила низку заходів для підтримки розвитку цифрових навичок, зокрема у сфері штучного інтелекту та на всіх рівнях формальної та неформальної освіти.

Просувати європейське бачення на міжнародному рівні. Важливим аспектом європейської стратегії щодо штучного інтелекту є висування

власних принципів і бачення того, як слід розвивати штучний інтелект як умови для співпраці з іншими країнами в цій галузі. Тому пріоритетом ЄС є активне просування своїх нормативних стандартів на міжнародному рівні, починаючи з розвинутих країн, які мають сильні позиції в дослідженнях і розробках та інвестиціях у штучний інтелект.

Треба сказати, що в Європі вже оформилися основні контури унікального політичного простору у сфері штучного інтелекту. Він використовує спільні зусилля та ресурси держав-членів ЄС, а також координуючу роль Європейської комісії, значні досягнення в інфраструктурі, дослідженнях і розробках, прозору та інклюзивну організаційну та регуляторну модель, а також одні з найбільших інвестицій у світі. Активна позиція ЄС у просуванні свого політичного бачення штучного інтелекту на міжнародній арені зробила значний внесок у процес формування широкого простору штучного інтелекту. Необхідно підкреслити, що для європейської стратегії у сфері штучного інтелекту абсолютним пріоритетом є посилення інтеграційного процесу в рамках ЄС.

Список використаних джерел:

1. Re-finding Industry. Report of the Independent High Level Group on Industrial Technologies. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2018. 54 p. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28e1c485-476a-11e8-be1d-01aa75ed71a1> (дата звернення: 11.03.2024).
2. Gosse J. et al. European Enterprise Survey on the Use of Technologies Based on Artificial Intelligence. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. 149 p. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f089bbae-f0b0-11ea-991b-01aa75ed71a1> (дата звернення: 11.03.2024).
3. Reim W. et al. Implementation of Artificial Intelligence (AI): A Roadmap for Business Model Innovation. A I. 2020. Vol. 1. P. 180–191. URL: <https://www.mdpi.com/2673-2688/1/2/11> (дата звернення: 11.03.2024).
4. Schwab K. Globalization 4.0. A New Architecture for the Fourth Industrial Revolution. January 16. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/world/2019-01-16/globalization-40> (дата звернення: 11.03.2024).

*Николаєва В.І., доктор з державного управління, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна*

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ІНСТИТУЦІЯХ І КРАЇНАХ ЄС

Упродовж останніх років в інституціях і країнах ЄС активно і широко проводиться модернізація системи надання соціальних послуг. Цей процес отримав значний «політичний імпульс», а тому є досить динамічним, складним